Baggrund lærer

Funktionsmodel

Hvad bruger du musik til?

Start øvelsen med en fælles brainstorm på, hvad eleverne selv bruger musik til. Alle eksemplerne skrives ned på post-it's, som sættes op på tavlen.

Brainstormen inddeles i tre forskellige sociale rammer: 'Mig selv', 'os' og 'os/de andre'.

Mig

"Når jeg bare er mig, lytter jeg til musik i disse situationer..." (F.eks. når jeg skal sove, laver lektier, cykler fra A til B, træner, shopper m.m.)

- Hvorfor gør jeg det?
- Hvad er det, musikken gør ved mig lige i den situation?
- Hvad kendetegner den musik?

Os

"Når vi er sammen, lytter vi til musik i disse situationer..." (F.eks. når vi har frikvarter, har fri, er til fest, shopper m.m.)

- Hvorfor gør jeg det?
- HVad er det, musikken gør ved mig lige i den situation?
- Hvad kendetegner den musik?

Os/de andre

"Når vi er mod nogle andre, så lytter vi til musik i disse situationer..." (F.eks. når vi er til fodboldkamp, til OL, i krig, m.m.)

- Hvorfor gør jeg det?
- Hvad er det, musikken gør ved mig lige i den situation?
- Hvad kendetegner den musik?

Model for musiks indplacering i forskellige sociale situationer

Efterfølgende kan du sammen med eleverne samle elevernes forslag i nogle relevante grupper, f.eks:

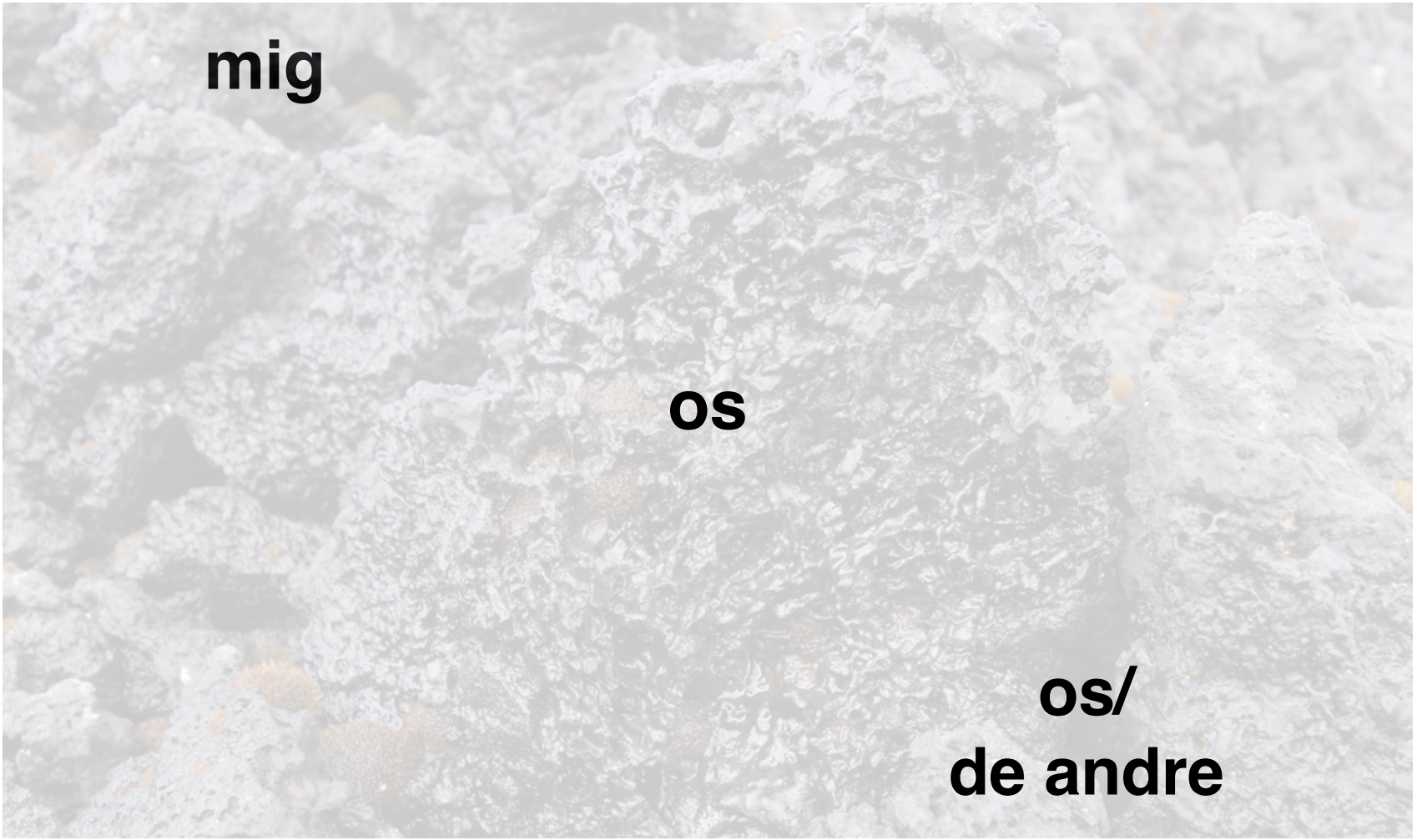

Skema:
Fordel elevernes forskellige forslag i skemaet her.

Social ramme	Musikfunktion	Eksempel på
Mig	Nærhed	Vuggevise, hyrden med sin fløjte, andre alene-musicerende...
	Baggrundsmusik	Lektielæsning, butikker...
	Signal/opmærksomhed	Trafik, e-mail...
Os	Samarbejde, fællesskab	Træning, fest, samvær, (åndelige) ritualer...
Os/de andre	Markering af forskelle og fællesskab	Sportsbegivenheder, krig, march, nationalmelodier...

Find selv på andre eksempler.

Når eleverne har reflekteret over deres egen opfattelse af musik og funktion, er de klar til at blive introduceret til eksempler på andre tiders og kulturers musikfunktioner:

- Funktionsmusik spejlet i gamle dage
- Funktionsmusik spejlet globalt
- Funktionsmusik spejlet i hverdagens digitale medier (email, ”ping”...)

Eksempler på funktionsmusik spejlet i gamle dage

Øverste billede: Telefon af Alexas_ Fotos CC0 Public Domain.

Nederste billede: Oliemaleri, billede af MikeBirdy CC0 Public Domain.

Højre billede: Kirke af dimitris-vetsikas1969 CC0 Public Domain.

Eksempler på funktionsmusik spejlet globalt

Venstre billede: Instrumenter kan også laves af bygningernes inventar, f.eks. ventilationsrørene. Foto: Eva Fock

Højre billede: Kongelig begravelses-procession fra Bali, med gonger, trommer og bækkener. Foto: Eva Fock

Eksempler på funktionsmusik spejlet i hverdagens digitale medier

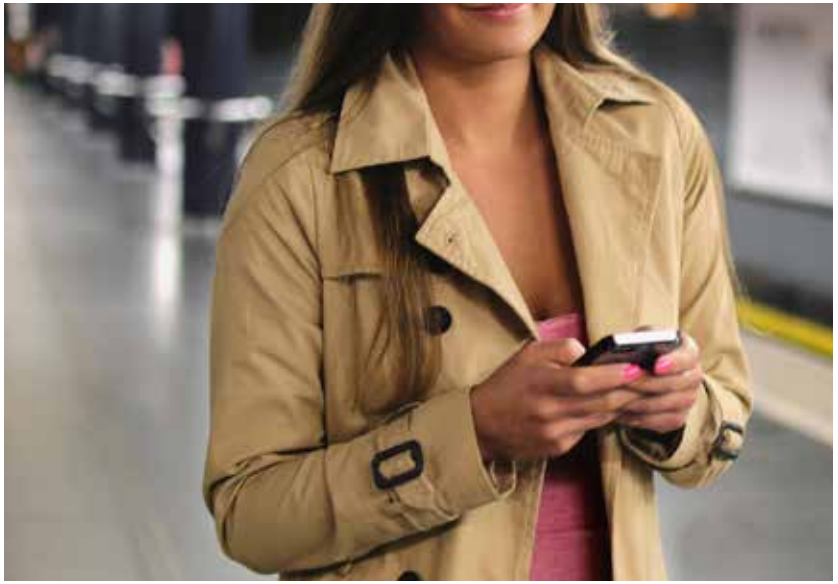

Venstre billede:
Brandbil fra USA
af SoFuego CC0
Public Domain.

Øverste billede:
Pige med telefon
af JESHOOTS CC0
Public Domain.

Nederste billede:
Koncert med
Tarkan. Foto: Eva
Fock

Sammenhænge mellem instrumenter, situation og funktion

Næste trin bliver at indtænke konkrete instrumenter i forskellige situationer. Eleverne taler nu i grupper om hvilke instrumenter, der kan bruges i hvilke sammenhænge:

- Hvilke instrumenter larmer? Egner de sig til inde eller ude?
- Kender I nogle instrumenter, som bruges udendørs? I hvilke situationer?
- Hvilke instrumenter spiller svagt? Egner de sig til inde eller ude?
- Kender I nogle instrumenter, som spiller meget stille? I hvilke situationer?
- Hvilke instrumenter kan man spille på, mens man går? Til hvilke situationer?
- Hvilke instrumenter kan tiltrække sig opmærksomhed på stor afstand?

Hvilken musik skal f.eks.:

- larme - være stille
- være påtrængende - diskret
- rytmisk - ametrisk

Find selv på andre modsætninger.

Eksempler:

- *Trompeter bruges til fanfare, bl.a. til at melde kongens ankomst og talerne ved kongelige tafler.*
- *Posthorn fortalte, at der nu kom post. Andre hornblæsere tiltrækker opmærksomhed.*
- *Zurna (tyrkisk blæseinstrument) bruges til udendørs bryllupsfest. Den blev også brugt i gamle militærorkestre.*
- *Kirkeklokker kalder folk til kirke (gudstjeneste, barnedåb, begravelse...).*
- *Hyrder har til alle tider haft en fløjte med i lommen.*
- *De små stille strengeinstrumenter bruges indendøre til underholdning i stille stunder.*
- *Instrumenter til dans skal give lidt mere lyd, så man kan høre dem.*